ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ

« Ա.ՀԱ. ԵՍ ՁԵԶԻ ՄԵԾ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ ԼՈՒՏԱՄ » : ՂՈՒԿ. Բ. 10

ՀԱՏՈՐ 22 ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ. ՄԱՐՏ 17, 1869. ԹԻՒ 11

Աւետաբերի համար :

ՇՈՒՏՈՎ ԴԵՐԵԶՄԱՆ ԻՋՆԵԼՈՒ ԱՐՏՈՐԱՅՈՂՆԵՐ

ԿԱՆ մարդիկ որ շատ կը վախնան դերեզմանէն , բայց տակաւին մեծ շատալաւ կը վազեն դէպ'ի այն մութ ու ախուր գաւրը լլկնելու : Ա.մէն տեսակ մեղաց ու մոլութեան դերեւոյթն այսպէս կ'ընեն , բայց արդեօղք քան զայլ ամենքը կը դերազանցեն սա մասին :

Կը տեսնես խումբ մը որ ձեռք ձեռքի տուած ուրախութեամբ կ'երթան դիւտուն : Հարցուր թէ ո՛ւր կ'երթան . խնդալին կը պատասխանեն թէ՝ Գինի խմելու ու զուարճանալու : Զեռ դիտես թէ զուարճացուցիչ բան պակսին տուած հեշտութիւնը ուրիշ բան չըներ , բայց մարմինը շուտով մաշեցունել եւ վատեցնել : Ա.յսպիսիները ինքզինքնին մեծ զուարճութեան մը մէջ ցուցնելով՝ քեզ ալ կը հրաւիրեն . բայց մի խաբուիր . անոնց հեշտանալը ուրիշ բան չէ , բայց ինքզինքնին կործանել ու շուտով դերեզման իջնցունել :

Կը տեսնես ուրիշ խումբ մը որ դինով կը մրսրին , ու ցքիով կը դանդաչեն , ախեղցփեղ խօսքեր կը խօսին , անճառելի ձայներ կը հանեն , եւ անհամ ու ձանձրալի խաղեր կանչելով կը զուարճանան : Եթէ իրենց հարցունես , մեծ ուրախութեան մէջ են . բայց կը սխալին . անձերնին ցնաւելու միայն կը ղրկուին , որ շուտով լինան մահուան ճանկը :

Կը տեսնես ուրիշ դաս մը մարդիկ "որ առաւօտուն կանուխ կ'ելլեն" ոչ թէ Ա.ստուծոյ երկրպագութիւն ընելու , ոչ ալ իրենց գործին երթալու , այլ "ցքիին հառեւէն կ'ըլլան , եւ իրիկունն ալ կ'ուշանան մինչեւ որ գինին իրենց դլուխը տանջցունէ . անոնց խնջոյքներուն մէջ քնար ու տաւիղ , թմբուկ եւ սրինդ ու գինի կը դտնուի" : Սակայն անոնց "կռիւները" , արտունջները" , "առանց պատճառի վէրքերը" ու "աչաց կարմրութիւնը" , եւ այլն , կ'իմացնեն թէ սուտ է անոնց երջանկութիւնը . ինքզինքնին հարիւրաւոր վտանդներու եւ հիւանդութեանց ենթակայ կ'ընեն , եւ իրենց կեանքը կը կարճցունեն շուտով դերեզման իջնելու :

Կը տեսնես ուրիշ խումբ մ'ալ , որ տօներու կամ հարսանեաց առիթով դինիէն ընկղմած՝ երգով եւ նուադարանաւք թաղերն ու փողոցները կը պտրտին , տակալի անառակ խաղերով ձայներնին բարձրացուցած , դարշելի եւ պիղծ խօսքեր արձակելով խեղկատակներ եղած , ոմանք ալ կատաղաբար ձեռքերնին տադին անդին զարնելով՝ կատաղի հրէշներ դարձած : Ա.յն ժամանակը յիմարաբար ինքզինքնին մեծ ուրախութեան մը մէջ կը կարծեն : Ա.ոանք ալ կը վազեն իրենց թշուառ մահուանը՝ ոչ ոտքով , ոչ ալ երիվարով , այլ դոդշես շոգեկառքով : Եթէ դգաստ ըլլային , անոնց կեանքին ընթացքը դէպ'ի յաւիտենական ուրախութիւն՝ հեսի ճամբորդութեան պէս պիտի ըլլար : Բայց առանք արբեցութիւնը իրենց դրեթէ շոգեկառք մը ըրած են , որ յոյժ արբենալով վազելով՝ շուտով հասնին իրենց վախճանին , ու ընդունին յաւիտենական բոցերուն տակալի դատապարտութիւնը :

Ս. Ե. Ս.

ՍՓՍՆԵՍՆԼԸ ԲԷՍՍՍՄ

Վ.ադթիլլէ Սփանեալը պիտի բէսսամ (սպասկեհան) Բասպըն Ա.խշամ թաամընըն բէսմինի եաթաճադ օլուպ , բէսսամճա Ն.ֆէնտիմիզին քիսլէլի վէ հիւբէնին պիւյաէսիլլէ կիւդել կէօսթէրմէյէ պիւնիւն դուվվէթիլլէ չալըշը : Ն.ախին թաամիրին իչինաէ պիր սօֆրա իւղերինաէ պիր դաչ դաաէհ բէսմի տախթ եափար : Պու դաաէհլէրը պայէթ չիրին բէսմ օլունմուչ օլտուղունտան , բէսսամընն տօսթլարը իւչ տէֆա թաամիրի կէօրուիւքլէրինաէ , մեղբիւր դաաէհլէրին հիւանիւ վէ պարիվլսինէ պայէթլէ պէյէնիպ , "Նէ կիւզել դաաէհլէր ոլը" տէյէրէք հէյրան օլըրլար : Բէսսամ պուննու իչինթախինաէ , "Հէյ վախ" , տէր , "պէօյիւք պիր եանղըչըդ էթմիչիմ . պէնիմ արզում պու իսի քի , պու թաամիրի կէօրէն՝ ծնաա Բրիստոստան պաչդա պիր չէյ պէյէնմէյիպ , սաթի ծնա հէյրան օլսուն . չիմի պէնիմ արզումուն մուղայիրի օլարադ , սէյր էտէնլէրին նադըրը պաչըճա պու դաաէհլէրէ ճէլպ օլունույօր" : Պունու տէյիպ՝ ֆըրչայը ալըր վէ դաաէհլէրի պօղար , չէօյլէ քի թաամիրինաէ կէօղէ վուրուր չէյ սաթի Բրիստոսուն բէսմի դալըր :

Պունուն կիպի տախի՝ Բիլիսէլէրաէ օլան իպաաէթլէրէ՝ իպաաէթ էտէնլէրին էֆքեարը վէ տիպամընը Բրիստոստան չէվիրիպ քէնտինէ ճէլպ էտէն պաչդա պիր չէյ կիրաիլ հալտէ , պէօյիւք պիր եանղըչըդ օլըր :

Պաղը քիմսէլէր զանն էաէրլէր քի Բիլիսէլէրաէ դուլլանըլան թաամիրլէր , Փափաղ էլպիսէսի վէ իպաաէթ արասընտա իճրա օլունան բէսմի այինլէր , հաղըր պուլունանլարըն ֆիքրինէ վէ դալպինէ բուհանիճէ թէէսիր էթմէյէ մինաիպ չէյլէր տիր : Յադաթ թէճրիւպէ կէօսթէրիր քի պու թաբդ չէյլէր բուհանի թէէսիրէ եարտըմ օլմաբդուտան մնաէ՝ էնկէլ տախի օլըրլար . չինքի իպաաէթ իչին կէսկինլերին ֆիքրի՝ իպաաէթին ասըլ մադսէտի օլան Ա.լլահչա մէչղուլ օլաճադ եէրաէ , թաամիրլէրէ , զինէթլէրէ , իճրա օլունան այինլէրէ տալը-

լըը : Ինչու խպատեթամէ դուլլանըլան այն ու ատէթլէը նէ գատար սատէ օլա , օլ գատար էյլի տիր : Քէղալիք մէզհէպ թալխինատէ վէ վաղլարատ՝ հօճանըն վէ վայխղին էն պէօյիւք տիգդաթը վէ գայրէթի պու օլմալը . պաշդա չէյլէրատէն ղիյատէ Քրիստոսուն լութֆու վէ գուարէթինի ալա վէ իւմիւն կէօսթէրմէք . չէօյլէ քի թալխմ օլանլարըն վէ տիւնէյէնլէրին տիգդաթը Քրիստոսատան պաշգա պիր չէյէ ճէլալ օլունմասըն : Պէօյլէ տէ կիւնահլարըննըն աֆվըը վէ էպէտի էօմիւր տիւէյէն հէը կիւնահ.քեար՝ նազարը տիգդաթըը անճագ Քրիստոսա չէվիրմէլի տիր . տէյիլ Հաղորդութիւնուն էքմէյի վէ չարապընա , տէյիլ մէզհէպճէ պիր այն ու ատէթէ , տէյիլ քէնաի օրուճու վէ փէրհիվնէ , եախօտ տուսընա նա պիր էյի ամէլինէ , իւլա եալընըզ վէ պիւս պիւթիւն Քրիստոսա : « Զիրա կէօք ալթընատա ատէմլէը արսընատա վէրիւմիշ պիր ղայրի իսիմ եօգ տուր քի՝ պիղ օնուն վասիթասը իւչ խէյաս պուրմադ կէրէք օլա » (Ր Կ տուր . Ա.մէլ . Գ . 12) :

Աւետաբերի համար :

ՏԷՐՈՋԸ ՀԱՄԱՐ ԲԱԺԻՆ ԴԻՋԵԼ

« Ա.ՄԷՆ ՏԷՒ ՇԷՔԻՒ օրը ՅԻՆՂԷ ԱՄԷՆ ՏԷՒԸ Է՝ ԽՈՀԸ ՐՈՂԵՒՆԷ ԻՆՁՈՐ ԿԸՅՈՂԷ » (Ա. Կորնթ. ԺԶ. 2)

Պօղոս Ա.առաքեալ այս պատուէրը Կորնթոսի եկեղեցւոյն տալով՝ այն տէղի եղբայրները կը յորդորէ , որ շաբթէ շաբաթ , իրենց կարողութեանը կամ Ա.ստուծոյ տուած յաջողութեանը համեմատ , ինչ որ մէկդի դնելու կը յաջողին՝ քովերնին դիզեն Երուսաղէմի կարօտեալ եղբայրներուն համար : Սոյն կանոնը կընայ գործածուիլ նաեւ հիմակուան եկեղեցիներուն մէջ , որպէս թէ Ա.առաքեալը մեզի ալ կըսէ . Ա.ւետարանին պաշտօնէութեանը կամ առաքելութեանը համար , « ամէն մէկշաբթի օրը ձեզմէ ամէն մէկը իր քովը թող դիզէ ինչ որ կը յաջողի » :

Հիմա հարցունենք

Նախ՝ թէ որո՞նք դիզելու են : Ա.առաքեալը կը պատասխանէ . Ձեզմէ ամէն մէկը » , ամէն Քրիստոնեայ որ իր բարերար Տէրոջմէն բան մը ընդունած է . « ձեզմէ ամէն մէկը » առանց բացառութեան : Ա.ս պարտաւորութիւնը կը վերաբերի հարուստին ալ՝ աղքատին ալ , տիրոջն ալ՝ ծառային ալ , երիտասարդին ալ՝ ծերին ալ : Եթէ Հրեայ մը , թէեւ շատ աղքատ , Տէրոջը տալու պարտաւորութենէն ազատ չէր , Քրիստոնեան ի՞նչպէս կրնայ ինքզինք ազատ սեպել ատ պարտաւորութենէն : Մեր Փրկչին՝ ինչպէս որ հինգ տաղանդին , անանկ ալ մէկ տաղանդին գործածութիւնը պահանջելը՝ կը հասատտէ թէ ատ պարտաւորութիւնը կը վերաբերի աղքատներուն ալ : Սուրբ Գրոց մէջ ընդհանրապէս աղքատները օրինակ ցուցուած են հարուստներուն : Մակեդոնիայի Քրիստոնեաները դովուեցան » իրենց ծանր աղքատութեանը » մէջ աւելի մեծ առատաձեռնութեամբ տալնընուն համար : Որբեւարի կնկանը իր բոլոր ապրուստն եղող երկու լուման տալը , սիեզերքին առջեւը հիացման առարկայ մը եղած եւ մեր Փրկչին դովութիւնովը լուսաւորուած , անանկ զօրաւոր կերպով մը ներգործած է եւ պիտի ներգործէ , որուն հաւասար չի կրնար ըլլալ հարուստներուն ոսկիի հանքեր տալը : Ի՞նչ կը խորհիք , աղքատ եղբայրներ , քոյրեր , տղաք եւ ծերեր . իր բոլոր ունեցածը տուող կնիկին աւելի աղքա՞ս էք . թէ որ երկու լումա ունիք , դոնէ մէկը Քրիստոսի համար տալու չէ՞ք հաճիր . թէ որ ձեզի ալեկ տաղանդ յանձնուած է , աս տաղանդը գործածելը ձեզի պարտաւորութիւն մը չէ՞ սեպեր . եւ ի՞նչ կ'ըսէ խղճմտանքնիդ . արդեօք մինչեւ հիմա այս պարտաւորութիւնները հաւատարմաբար կատարեցի՞ք . հարուստներուն առատաձեռնութեան դովելի օրինակները եղա՞ք : Եղբայրներ , ամէնքս ատատ առատ տանք , եւ լեցուենք Տէրոջը դանձանակը : « Տուէք՝ ու ձեզի պիտի տրուի . աղէկ չափով՝ կոխուած՝ ցնցուած լեփլեցուն պիտի տրուի ձեր գոգը . քանի՛ ան չափովը՝ որով դուք կը չափէք , ձեզի պիտի չափուի » :

Նիկոմիդիա Կ. Տ. Գաբրիէլեան

(Պիտի շարունակուի)

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔ

ԾՆՆԴՈՑ ԳԻՐՔԸ

Մեր հիմա ունեցած հին դիրքերուն մէջ՝ Ծննդոց դիրքը ամենէն հինն է , բայց եւ այնպէս շատ հաւանական է թէ Մովսէսի ժամանակէն առաջ դրուած դիրքեր կային , թէպէտ անոնց օրինակները մեզի հասած չեն :

Երբ Իսրայէլացիք , Մովսէսի մահուընէն անմիջապէս ետքը , Քանանացւոց երկիրը մտան , անոնց նուաճած քաղաքներուն մէկին եղաւ Դաբիր : Ա.յս քաղքին համար Յես - ԺԵ . 15 կ'ըսուի թէ Ա.նոր « անունը առաջուց Կարիաթ Սեփեր էր » , որ կը նշանակէ Գրոց քաղաք . ինչպէս որ նոյն Յես. ուայ մէջ ուրիշ տեղ մը (ԳԼ . ԺԴ . 15) ըսուած է թէ « Քեբրոնին առնունը առաջուց Կարիաթ Ա.րբա էր (այսինքն Ա.րբայի քաղաքը) , ու ան Ա.րբա՝ Ենակիմներուն (հին ատենը Քանանացւոց երկրին մէջ դանուող հսկաներուն) մէջ մեծ մարդ մըն էր » : Ինչպէս Քեբրոն՝ ի սկզբան Ա.րբայի քաղաք կը կոչուէր , վասն զի այս նշանաւոր մարդը հոն կը բնակէր , կամ թերեւս ան չինած էր այն քաղաքը , նոյնպէս հաւանական է թէ Յեսուայ ժամանակ Դաբիր ըսուած քաղաքն աւելի հին ժամանակներու մէջ « Գրոց քաղաք » կոչուած էր , վասն զի քանի մը գիւաւոր դիրքեր հոն կը պահուէին , եւ կամ վասն զի այն քաղքին մէջ գիւան եւ կամ դպրատուն մը կար : Ա.յս քաղքին որուած յիշեալ հին անունը կըրնայ իբր ապացոյց համարուիլ , թէ Մովսէսէն առաջ մատեան կամ դրութիւն կար : Նոյն իսկ Մովսէս Թուոց ԻՍ . 14 , 15 « Տէրոջը պատերազմները » անուամբ հին դրուած մը կը յիշէ՝ իբրեւ իրեն ծանօթ , եւ որպէս թէ արդէն կար , երբ ինք իր պատմութիւնը կը դրէր :

Ծննդոց Գիրքը դժուարութեամբ քննողներէն ոմանք կը կարծեն թէ Մովսէս այն Գիրքը գրած առենն այն պիսի հին մատեաններ կամ գրութիւններ ունէր իր քով , եւ անոնցմէ ինչ ինչ առաւ կամ օրինակեց : Ա.ս քննիչներն ամենեւին ապարակոյս չունին , թէ արդեօք Մովսէս այն գիրքին հեղինակն է , եւ թէ Ա.ստուածմէ ներշնչեալ գրեց , կամ թէ անոր գրուածներն աստուածային հեղինակութիւն ունին . ընդհակառակն անոնց կարծիքն ատ է , թէ Մովսէս աստուածային օգնութեամբ հին գիրքերէն քաղեց առաւ այնպիսի պատմու-

թիւններ որոնք աւելի յարմար էին իր դրութեանը նպատակին, որ էր՝ աշխարհիս պատմութիւնն ընել արարչագործութենէն մինչեւ իւր ժամանակը։

Մեր յաջորդ թիւերին մէջ պիտի յիշենք այն պատճառներէն ամենք որ յիշեալ քննիչներուն կարծել տուած են, թէ Մովսէս Ծննդոց գիրքը գրած աւանդը իւր ժամանակէն առաջ եղած հին գրութիւններ գործածեց։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աւետաբերի համար։

ՁԱՐՇԱՄԱՅԱՅԷՆ ՆԱՄԱԿ ՄԸ

Ա.ւետաբերի միջոցով թէ Կարնոյ Բասէանք դաւառն եւ թէ Քիւրտիսթանու ազգայնոց աղետալի վիճակին վրայ հրատարակուած լուրերը սիրտս ճմլեցին։ Ա.րդարեւ այնպիսի լուրեր խիստ ցաւալի են, բայց եւ այնպէս ուրախ ալ կ'ըլլանք խմանալով որ այն խեղճութեան եւ տգիտութեան աւջևէն առնելու, եւ զանոնք անհետացնելու կանուխ հոս եկուր՝ եկեղեցին երթանք» րսել է։ Ա.սոնց քահանաները, երթէ ժամերգութեան կանոնէն աւելի բան մը կարդացուիլ հարկ ըլլոյ, կոր տրտմութեան մէջ կը թաղուին, եւ երթէ դժբախտաբար սոխպուին կարդալ, հազիւ քանի մը բառ չիտակ կը հնչուի։ Ա.յսպիսի մէկը ինչպէս կրնայ մարդուս յաւիտենականութեանը վերաբերեալ հարցմանց յագեցուցիչ պատասխան տալ. ինչպէս կրնայ դիրքերը քննել իր շաւիղը շտկելու։ Ա.յս անգամ այցելութիւն րլած տունս սիրտս կը դալարէր, երբ հարիւրաւոր անմահ հոգիներ շուրջս կը շարուէին իրենց յաւիտենական վիճակութեանը տեղեկութիւն խնդրելու, ուր որ ղանիկա ոտանալու մի միայն միջոցը փակուած ու եկեղեցիին մէջը պահուած էր։ Ա.յս մարդիկը թէեւ տգէտ ու անկիրթ են, բայց եւ այնպէս դիտութիւնն ու ուսմունքը լաւ կը յարգեն, եւ դպրոցներ բանալու եւ ուսմունքը յառաջ տանելու մեծ եռանդ ունին. նաեւ Ա.ւետարեր ընդունելով անկէ քիչ օգուտ չեն քաղեր։

Ա.րդ ասոր եղելութիւնը խիստ համառօտապէս կը նկարագրեմ, որպէս զի հոգիսեր անձինք այս կորսուած՝ բայց ինդրելնք վերադարձը վրայ եղող ժողովուրդին օգնութիւն ընելու վրայ, նաեւ, ինտոր որ Խարբերդու միսիոնը Քրիստոսանը լուսաւորելու ձեռք զարկած է, նոյնպէս Մարսուանու կեդրոնական միսիոնն ալ Թող բարեհաճի ձեռք զարնել այս նոր Քրիստոստանը լուսաւորելու։

Զարշամպա, 8/20 Փետր. 1869.

Յ. Տ. Գալուստեան։

Աւետաբեր իչխն։

ՄԱՐԱՇՏԱՆ ՊԻՐ ՄԷՔՔՈՒՊ

Տիւրլիւ պէ տիւրլիւ մահալլերտէն կերէք մէքքուպլար վէ կերէք կապէթալար վասէթասը իլէ ալըշըրմըշ խապէրլէր՝ Բապպըմըշ Յիսուս Քրիստոսուն պու տիւնեա իւղերինտէ քէնտի րուհանի սալթանաթընը կիւն պէ կիւն նէ տէրէճէ իլէրի կէօթիւրտիւկիւնիւն խոշ վէ թաթլը խապէրլէրինի օլապիլմէյի տէրէճէ պէ յան իտէրէք, կէրէք ուղադտա կէրէք եադընտա պու-լունան Բապպըմըզըն դուլլարընը մէսրուրկէթտէն մահրում պրագմաղլար։ Ֆագաթ էքնաճի ու ճիվարլարըմըզուան խոշ խապէրլէրէ արղումէնտ օլ տուղրումուդ միսիլու՝ ելպէթ թարաֆը աճիղանէմիզտէն տալի Քրիստոսուն վաահչահլըզընէն խոշ խապէրլէրինի արղումէյան դարընտաշ ու տօսթլարը-մըզ չիւպհէսիզ պուլունուր. պունու հիաս էտէրէք պագը միհիմմ վէ էլ-ղէմ խապէրլէրիմիզ իլէ արղումէնտ սէվկիւլիւէրիմիզի մէնտուն էթմէյէ սայ ու գայրէթ էտիպ ալթտէքի պէնտալերի պէ յան իտէրիզ։

1. Մարաշտա Ա.ւետարանական ճէմիյէթիմիզին սայրսը՝ կերէք երբէք վէ կերէք նիսա թայիֆէսինտէն օլարագ՝ թամամինէն 1800 ճանտան իպարելթ տիր. վէ 2 մախսուս իպատէթկէհտը-մըզ օրուագ՝ ծնլարտտա սէրպէսթանէ զամիր իւղրէ օլան խապատէթիմիզի Ա.լ-լահ Թա'ալայա պիլա էնկել արզ էտիդ պիլտիրիզ։

2. Քիլիսա ազալարըմըզըն սայրսը 500 է պաղիշ օրուր։

3. Մէքքէթպլէրիմիզին սայրսը, Իւ-մի Իլահի մէտրէսէսինտէն վէ պիր մախսուս դըզ մէքքէթպլինտէն զայրի (քի ծնուն մէսարիֆինին պիր միգտա-րընը պիզ վէրիրիզ), 4 տիւր. վէ պունլարտտա թաւիմ օրունան չակիր-տանըն սայրսը 200 է պաղիշ օրուր։

4. Կէչէն 1868 սէնէսինտէ պու-թարաֆտա Ա.լլահըն իչխ իչխն քէնտի թիճարէթինին ծնտա պիր վայրնը վէր-մէյէ դարար գըլանլարըն սայրսը 102

խաւ , վէ պու կիւն 135 է պալիզ օ-
լուը :

5 . Կէչէն սէնէ զարիլնաա իչպու 2 Բիլիսաաա 5 տէֆա Բապպըն ախ-
չամ թա՛ամը (Հաղորդութիւն) իճրա օլունուալ՝ 85 Եէնի ազա քիլիսամըզա զամիր օլունաու . 93 տէ չօճուգլար վաֆթիվ օլունաուլար : Սէնէյի մէզ-
քիւրտէ գավմըմըզաա 15 Նիքեահ վէ 37 ճէնազէ վագի օլմուշ տուր :

6 . Ձէմկյեղիվիվ մէսարիֆճէ կէրէք քէնաի Զօպանլարընը վէ կէրէք մէք-
թէպլէրինի պիթթէեմամ իսարէ էտէր :

7. Բիթապճըմըզ՝ սէնէյի մէզքիւր-
տէ սաթըլան քիթապլար հադդնաա շու թարզ պիր իլան էթմիշ տիր . եա-
նի՝ պիր սէնէտէ 10891 ղուրուշլուդ քիթապ սաթմըշ տըր :

234 ճիլտ Բիթապը Շէրիֆ վէ գըթաալարը . .	ղրշ .	1922
852 ճիլտ սայիր Բրօթէսթան պաստաոը օլարադ տիյանէթէ տայիր քիթապլար .	,,	3316
300 ճիլտ մանզպաաի խարիճի-տէն . եանի՝ Էրմէնի Լուսա-ւորչական վէ Քաթօլիք վէ Իս-լամ մանզպաալարընան իլմ ու էհէպէ տայիր քիթապլար	,,	5653
Ձէման ճիլտ 1386 -	,,	10891

8. Սէնէյի մէզքիւրտէ միլլէթին րու-հանի խոսրէսի իչուն տէրճ օլունան հասըլաթըն իճմալը աթի իւզ գիքը ֆիհրիսթամէն անկլաշըլապիլիր :

ա . Հէր քէս քէնաի թիճարէթինին ծնտալըղընը վէրէրէք թահսիլ օլմուշ տուր . . . . ղրշ . 8506

բ . Հոգեսէրական ընկե-րութիւն իչուն . . ,, 2604

գ . Զօպան մաալը , պինա-լար մէսարիֆի , մէքթէպլէր վէ սայիր մէսարիֆաթ իչուն ,, 13571

դ . Տիշարքի Քիլիսալարա եարամ իչուն . . ,, 380

ե . Աստուածաշունչ չիրքէ-թինէ վէրիլմէք իչուն ,, 250

զ . Կիրակի մէքթէպլի չո-ճուգլարընաան , . ,, 90

է . Ֆուգարա իչուն մէպլաղ ,, 4016

Ձէման 29417

9 . Իչպու 1869 սէնէմիղին իլք հաֆթաաը տուա մէճլիսինաէ հէր կիւն700—800 է գաատր ճան մէվ-ճուտ պուլունադաղ , օնլարաան տիւրլիւ մաատէլէր իչուն Աղան Թաաալա-յա նկյազալար ճան ու տիլտէն արզ օ-լունաու , վէ ուսմարըզ քի , կէրէք Ա՛ա-րաչաա վէ կէրէք պիւթիւն տիւնեա-տաա պու եէնի սէնէնին իլք հաֆթա-սընաա սունուլան ճէմկյեղճէ տուա-լար պիւա չիւպհէ Աաքէրլէր Բապպըն հուզուրունաա իչխիլիպ՝ ճէվապընաա մազհար օլաճաղըզ :

Յ . Գանճապետեան :

Մարաչ, 2 Փետրվ. 1869

ՓՕԼԻԹԻԿԱՅԱՆ ՏԱՅԻՐ

ՀԱՂԱՏՈՒՄԱՆԵՐ

Մurs 5 Ռուսի, Մurs 17 Ալաճռաճկա 1869

ՍՓԱՆՊՈԼ

Լէվանթ Հէրալտըն հավատիսինէ նաղալէն՝ Օսմանլը իւէ Աճէմ տէվլէթի արասընաա էյլէ պիր մարազա զուհուր էթմիշ տիր քի , նէթիճէսի մուհարէպէյէ տայանապիլիր տէյիւ դօրդուլուը : Հայլը վագըթաան պէ-րու Աճէմնէ Օսմանլը սընօրունաա եադ-դըն պուլունան պիր թագըմ էհալի , Տէվլէթը Աւիյէյէ միլթալիդ օլան Պէյազիտ ճիվարընաա կազը կէօլ տէնիլէն մահալէ կէլիպ՝ քէշիլէր եաւ-մուգաա իսիլէրը : Պաալը Աւի Աճէմ թէպաասը գալմադ իտտաասընաա օ-լան պու էհալինին Աճէմնէն կէլիպ քէնաի թօփրաղընաա սաբին օլմասընաա գարշը լալթիտաան բրօթէսթօէթմիշ: Աճէմ Տէվլէթի տախի՝ մէզքիւր է, հալինին, սաալըդ կէլէնէլերտէն մաատ , Տէվլէթը Աւիյէ թօփրաղընա կէլմէ-սինի մէն էթմէյէ սէօզ վէրմիշ իսի : Լաքին ասնկրա պաշդաալար տախի կէ-լիպ եէնէ մէզքիւր մահալաէ սաբին օլտուլար , վէ նիհայէթինտէ Աճէմլէր՝ Կազը կէօլ Աճէմ Տէվլէթինէ միլթա-լիդ պիր տէմէյէ պաշլատալար իսէ տէ, ընլարընէ պու մանթըտպաթը Օսման-լը թարաֆընաան գապուլ օլունմասը : Ֆագաթ մէզքիւր էհալինին սընօրու-կէչմէսի սէպէպինտէն զուհուր էտէն գավկալարաա՝ պու քէօյլէրին պազրլաա-րը խարապ օլաուլար : Շիմդի Աճէմ Տէվլէթի օ քէօյլէրին եէնիտէն եադը-մասընը մանթըպ էտէր, Օսմանլը Տէվ-լէթի տախի պունա գարշը կէլմէքտէ պիր: Լաքինթէհրանտաքի էճնէպլի Տէվ-լէթլէր Էլչիլէրինին վասրթասը իւէ պու մարազայա մուհարէպէսիզ պիր նէթի-ճէ վէրիլէպիլիր տէյիւ մէմուլ օլուա-նուր :

— Եինէ Լէվանթ Հէրալտըն հա-վատիսինէ կէօրէ , Զամըը Հայրէթը Շահանէ Աթինտաա Տէվլէթի Աւիյէ էլչիսի պուլունան Ֆօթիտանա պէյէ օլան հիւանիւ նաղարընը պէյան էթ-մէք իչուն , իրատէ պուլյուրմուշ տուր քի , մուամալէյհին եօլ մէսարաֆինէ տաէթ իւզրէ վէրիլէն 200 լիրա եէ-րինէ 1000 լիրա վէրիլսին :

—Բէնաի ատալարընաա տէօնմէք խա-թէյէն Աիրիսալի ֆամիլեասարընը ատա-յը մէզքիւրէ կիթմէկէրինէ եարարմ էթմէք իչուն 200 քիչի պալը պիր Ֆը-րանսըզ ճէնք վափօրու Աթինայա եէ-թիշմիշ տիր :

— Կէչէն իլքի իւչ այ միւտաէթին-տէ Սթամպօլաա վէ նադրն մահալլէր-տէ աղ եաշմուր օլաուլու իչուն, ասա-նընճալընն չօղու պօշ գալմըշ , չէշմէ-լէրտէ տախի էհալի իչուն սու փէք գըթ տըր : Պու սէպէպտէն , էկէր պու իւք պահար էռնասընաա եաղմուրլար պօլ օլմազաա , եաղընն սու թարաֆըն-ան չօգ սըղընթը չէքիլէճէք պիր տէյու գօրդուլուր :

ԱՄԷՐԻԿԱ

Պոսնաան ադտէմ Սըլթազաա չա-լըշըպ , չինսի Միւճթէհիտայը Սմէրի-գաաա քէնաի վախտը օլան Պինկ-համթընը չէհրինտէ պէյաբէթի իչուն պուլունան Տօքթօր Ուէսթի նամ Սմէ-րիգալը Միսիօնար հէքիմ, քէնաի հէ-քիմճէ օլան ուսթաշըզընա րայէթէն , մէզքիւր չէհրին Սդաաէմի տէնիլէն հէքիմլէր չիրքէթի թարաֆընաան պէօ-յիւք պիր գիյաֆէթէ տավէթ օլուն-մուշ տուր: Օրտաա պաասըլան պիր գա-ղէթանըն վէրտիյի հավատիսէ նադա-րէն՝ մէզքիւր չէհրին վէ նադրն մա-հալլէրին հէքիմլերի , միւթէչէրիլերի վէ րուհանընաան 60—70 քիչի գա-ատր միւթէպէեր քիսնէլէր օ գիյաֆէթ-տէ հադըր պուլունմուշլար: Պու գաթ-լարընն արզուսունա պինայէն՝ Տօքթօր Ուէսթի մէճլիստէ՝ Սըլթազ էյալէթինի-տէ տէրքաար օլան իլլէթլէր , օնլար իչուն քէնաի դուլանտըգը իլաճլար, իճրա էյլէմիյի փէք չօգ ճէրրահճա ամէլիյաթաան պաղը ելղէմիէրի , վէ հէքիմիքաէ թաալիմ վէ թէրպիյէ էմ-տիյի 2 սընըճի կէնճ չայիրտէր հադ-դընաա լայըղը պիր նուամզ սէօյլէմիշ: Մէճլիստէ հադըր պուլունանլարաան չօգլարը , Տօքթօր Ուէսթին հէքիմճէ վէ միսիօնարճա էթմիյի դայրէթէրը հադդընաա քէնաի մէճմունիյէթլէրինի վէ սէֆա օլ դայրէթլէրէ տէվամ էմ-մէյէ պաշլայաճադ օլաուղու հալտէ՝ խայըրլահ մէրամլարընա նայիլ օլմաը իչուն արզուլէրինի՝ զըսա նուամզալ-ա պէյան էթմիշտէր : Տօքթօր Ուէս-թին իչպու եազ էռնասընաա Սըլթազ տէճմէյէ պաշլատը վար տըր :

ԱՄԷՐԻԿԱՅԻ ՄԻՍԻՕՆԱՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒ-ԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷՆ ԽՄԲԱԳԻՐ Լ. ՊԼԻՍ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ
Զագմազօղլար փողոց , Ջակոբեան խան, Թիւ 4